Улуус дьаһалтатын түбүктэрэ олус элэт. Итн эрэ-ри бары ыытыллар дьаһалларга былаан, хайысха ылыллар буолан, боппуруоһу, тематы чочуу ылан кэпсэтэр, туолуутун хонтуруоллааһын дьаҕаны ыыла-рар. Биһиги улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы П. Н. МИШКИНЫ кытта сүрүннээн икки боппуруос-ка кэпсэттибит.

—Бастатан, Алдан туһунан. Түс бэйэм Алданҥа … кэлин иккитэ бара сырыттым. Билиҥҥит, … …нээн В. С. Тихонов баһылыктаах уокуруг тэри-линнэ, салайар аппарат үлэһитин штата 15 киһи. Республикаҕа биир бэдиэмэҕэ, перспектива сахтара, чох, көмүс атын да сир баайыттан хостонор баайдаах. Улуустан ол тэрээһин мунньаҕар кыттыыны ылбы-тым. Иккиһинэн, СР Президенэ М. Е. Николаев Алдан улууһугар официальнайдык сылдьыытын кытта си-бээстээннэ. Манна Президент маһы бэлэмниир уонна тангастыыр промышленнай предприятиелар уонна улуустар салайааччыларын кытта көрсөн кэпсэттэ. Киэн ыҥырыылаах мунньахха министерстволар, ве-домстволар бэрэстэбиитэллэрэ уонна бу уокуруг сас-таабар киирсэр улуус баһылыктара кыттыыбыт.

САҤА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ УЛУУҺУН ХАҺЫАТА

ХАҺ…ННЫ 1931 СЫЛ …АХСАР 15 КҮНҮТТ…

№ 122 (8… 2000 СЫЛ. АЛТЫННЬЫ 25 КҮНЭ. СЭРЭДЭ. СЫАНАТА—1 СОЛК. 10 ХАРЧЫ

…Л—САЛАЙААЧЧЫГА

ТУТУУ—ДЬОНУ ТҮМЭР, КӨҔҮЛҮҮР КҮҮС

Маһы бэлэмниир предприятиелар, улуустар бу үлэ-ҕэ бэйэбит саналарбытын эттибит, чуолаан, ол үбү-лээһин, маһы соҕотуопкалааһын, маһы кэрдэргэ си-ри биэрии уонна онуоха олохтонор быһыылар сыа-налар тула буолла. Президент хас биирдии улуус бу дьыалаҕа үлэтин интэриэһиргээтэ, туруоран от-чуоттатта. Маны таһынан түс бэйэм үлэм, соругум сүнньүнэн «Алданлесстрой» генеральнай директорын, улуус баһылыгын көрсөн кэпсэтэн, приемка сы-рыттым.

Бэйэ ис үлэтигэр киирдэххэ, улуус промышлен-носа кыттыыта мөлтөх. Чочуу хардылар суох-тар. Дьиҥэр, промышленность—иитиибит, сайдар кыахпыт. Онуоха туһулаан уокуруг тэриллэн, Ал-данҥа киинниэ, Нерюнгри куораты кытта сибээс-нит кэтиир. Онно оҕолорбут үөрэнэллэрин уонна кэнэҕэһин улуустан эдэр дьон баран олохсуйаллар-рын учуоттаан, баһылык А. А. Шадрин Нерюнгри куораттан кэпдэйэ бүтэн турар 9 этээстээх дьиэни улууска аҕатарга, Правительство таһымыгар туруор-бута. Бу Алданҥа сырыыга салгыы Президенэ тиэр-диллэн, бохромтоҕо ылыллынна. Биһиги, билэн ту-рар, дьиэни тутууга үбүлээһинин туруорустубут, ону таһынан бу мунньахха кыттыыны ыла кэлбит Не-рюнгри куорат дьаһалтатын баһылыгын кытта эмиэ сирэй көрсөн кэпсэттибит. Манна өссө атын улуус-тартан бу дьиэҕэ кыттыһан, доля ылан тутууну биир-гэ ыытарга этиилэр киирталаатылар.

Президент политика быһыытынан туруоран, су-ахтаһан Алданҥа мас кэрдиитигэр икки сыл дьону, техниканы туруордубут. Бүгүн промышлен-… үлэтээһиннигэ илиига тутуппут, дьэ, бу эрэ… …ок хайдах пиданы бу дьыаланы кигэ-тонгоп сүһуо-… туруоруохтааҕыт. Манна улуустан тыа хаһаа-йыстыбатын управлениетын специалиһа П. М. Мака-ров … сылдьыллан үлэлиир. Былы-рыын 6 киһилээх бириэмэ… буоллаҕына, быйыл 12 киһи барыаҕа. Бу кун… дьону сүүмэр-дээһин барар. Аны былааны улаатыннардыбыт. Бы-лырыын 1500 куб. мас бэлэмнэммитэ, быйыл итии 5000 куб. маска тиэрдэр соругу туруорунуубут. Ула-ан былаан ылынан Правительствоттан үбүлээһини …эрээри, быһаарыллыыта ыарахан, бо… туруор… мас хаалла. Ону ол дьыбэккэ, Алданҥа нуруос… …ыкката барар, бу сир маһын хаачыстыбата мас со… лаппа ордук. Омук дойдуларыгар таһаа-биһиэ… …рар буоллахха, маһы тангастааһын техноло-гиятт… хаачыстыбатыгар эмиэ үөрэнэр, баһылыыр … …иига сыстан үлэлээн, базалаан эрэбит. Маһы наад… Таатта улууһа маһын Хабаровскайга бата… …ара Президеҥҥэ буолбут бу этэр мунньах-ыыт… эмиэ холобурданна. Биһиги батарыы өттүн то… …пнарбыт өссө да ниинбитигэр турар, оттон к… …иһниилэр баалар.

Петр Николаевич, аны иккис боппуруоспутугар киэххэ. Улууска «2000 үтүө дьыала» хамсааһы-ар комиссия председателэ буоларгынан, бу үлэ дьыытын сырдат эрэ, хайа, уонна бу дьыала ту-түнэрэ да чугаһаатаҕа дии.

—«2000 үтүө дьыалаҕа» улуус хайа саҕаланыаҕыт-ти куһаҕана суох үлэлээх, сыанабыл да онпук. Сыл быһын түмүгүнэн республикаҕа бастакы миэстэҕэ тахсыбыппыт. Республика суверенитетын 10 сыллаах үбүлүөйүн улуус республикаҕа бэлиэтэммит 75 үтүө дьыалаларын үксүн толорон көрүстэ. Быйыл бу сылга былаан быһыытынан 9 мөл. солк. үлэ ыытыл-лыахтааҕа, 13 мөл. солк. толоруллунна. Итн өссө ал-тынньы ыйынан.

Дьон, нэһилиэнньэ «үтүө дьыаланы» дьиҥ дууһа-тынан, этиини-хамыыһынан ылынан үлэлээтэ. Итн биир-рэ. Иккиһинэн, түс бэйэм ыытыллар тутуулар дьону ой-санаа өттүнэн түмэллэр эбит дии саныыбын. Кэрэ-биллэ сылдьыаҕыт, үөһэттэн туох да үбүлээһинэ, биир-биэс харчыта суох сүрдээх улахан объектар тутуллун-нулар, үлэҕэ киирдилэр: бүтүн оскуола, маҕаһыын, уһуйаан дьиэлэрэ, суоллар, муосталар...

Аны бөһүөлэктэр саҥа тутууларынан эрэ буолбак-ка, түс-тас көстүүлэрэ эмиэ тубуста. Мэньэлэ киһи бары, оскуола оҕотуттан кырдьаҕаһыгар тиийэ кыт-тыыны ылла. Улууска барыта 220 үтүө дьыала ре-гистрацияланна, итн иһиттэн *республикаҕа отчуот-тапара 75 этэ,* олору толордубут диэтим. Билиги Чакырга, Кытаанахха спортзаллар, Хайахсыкка уһу-йаан, мастарыскыай тутуулар, бурдук ыһаатылар, … оҥоһулунна, водопровод тардылынна, Болтоҥо-ҕо уһуйаан, оскуолаҕа саҥа корпус тутуута саҕа, быһыт оҥоһулунна, Толоонго Культурнай-спортив-най комплекс (КСК), Мындаҕаайыга оҕо санаторийа, Сылаҥҥа улахан оскуола, музыкальнай-эстетическай киин, түстүү саллата уо. д. а. аттыы туруохха сөп.

Иккис бэлиэтиирим—спонсорство элбээтэ. Бу ту-туулары биирдиилээн дьон, тэрилтэлэр уонна баһы-най хаһаайыстыбалара үбүлээтилэр. Киһи эрэ сөҕөр дьыалата. Комиссия председателин быһыытынан ки-һилэргэ бэрьыларыгар махталбын тиэрдэбин. Дьокуус-кайтан, биир дойдулаахтарбыт Макаров И. К., Ан-дросов И. М., Президент транын ылбыт Макаров К. С. уо. д. а. эмиэ үбүнэн күүс-көмө буоллулар.

«Үтүө дьыала» итинник араас суол хайысханан барарын бэлиэтиир наада. Анардас тутуунан эрэ му-нгурдаммата. Элбох ис суоллар, уулуссалар оҥоһу-луннулар. «Мелиорация» ГУП, «Чурапчы» коопера-тив, «Аартык» ХЭТ Чурапчы сэлиэнньэтигэр үлэлээ-тилэр, ону таһынан «Мелиорация» ГУП Хайахсыт суолугар, «Аартык» ХЭТ уулуссалары дэхсилээһин-нэ (грейдердээһиҥҥэ) үлэлээтилэр. Уулуссалары дэхсилээһин үлэтэ бастакы хардыы диэххэ. Барытын сыгаттан оҥорор кыаллыбат. Онон уулуссалары кэ-нэтэн астарыы, дэхсилээһин үлэтэ салгыы бараары-тар интэриэстээхпит. Суолу көрөр, оромуоннуур ГУП Чурапчы-Мындаҕаайы суолун быйыл бүтэрэр.

Бөһүөлэктэри тупсарыы оҥоруута кыттыбакка хаал-быт нэһилиэк суох диэххэ. Өрө тардыныы хайа да улахан. Улуус киин сэлиэнньэтигэр бу үлэҕэ чуолаан А. Г. Григорьева председателлээх «Маарыктаанна-ҕа» ПО олус элбэҕи оҥорбута үтүөтэргэ чахчы үтүө холобур буолар. «Сахателеком» филиала, почтовай сибээс, ЖКХ управлениета СЭН, ветстанция эмиэ биллэр-көстөр үлэлээхтэр, сорохтор тутууну эмиэ ыыттылар. Чурапчы сэлиэнньэтэ быйыл саҥа саҥа тутууларынан киэркэйбитэ суох. «Куохара» рынок үлэҕэ киирдэ, ветбаклабораторийа, икки уһуйаан, на-чальнай оскуола, «Арчы» ҮөҮК дьиэлэрин көндөйө таҕыста, салгыы институкка гостиница дьиэтин, би-блиотечнай киин, гимназияҕа общежитие, эрдаа дэ-риэбинэҕэ водопровод тардылыытын, сорох ыаллар киниттэн нтитиллигэ холбоммуттарын, оҕо площад-каларын уонна да атын элбох объектары, үтүө дьыа-лалары аатталыахха сөп.

Ойуччу тутан улууска народнай тутуунан билла-рыллыбыт киин балыыһа туһунан этэр наада. Үһүс сылын инвестиционнай үбүлээһини көрүллүбэккэ, биир да уу харчы киирбэккэ кэлбитэ. Арай быйыл эрэ, ону да куорат атын тэрилтэлэригэр матырыйаал биэ-рэргэ сыаллаан аҕыйах үбү көрдүлэр. Мантан киин балыыһа тутуллуута тохтоон хаалбата. Народнай тутуу бүүс-бүтүннүү биирдиилээн дьон, тэрилтэлэр киллэрбит үптэринэн тутулла турар. Бу аасыт ый дониайынан бу сылга барыта 524 тыһ. солк. суума-

(Бүтүүтүн 2 стр. көр).

СР Президенин М. Е. Николаев Ыйааҕынан рес-публикабыт биэс уокуругга тыырыллан турар. Олор-го киин бэйэтин боломуочуйалаах бэрэстэбиитэлэ-рин анаабыта. Илин эҥэр уонна Алдан, Нерюнгри улуустара түмсэн Алданнааҕы уокуругу үөскэтэл-лэр, киинэ—Алдан куорат. Аасыт нэдиэлэҕэ Прези-дент боломуочуйалаах бэрэстэбиитэлэ В. С. Тихонов, кинини экономика боппуруостарыгар солбуйааччы С. А. Кристалев, кылаабынай специалист В. И. Сы-роматников кэлэн улуус үлэтин-хамнаһын билистил-лэр, бэйэлэрин сүрүн былааннарын билиһиннэрдилэр.

—Сэттэ улуус түмсэн биир уокуруг буоллубут. Биһиги экономическай өттүнэн тэҥнээн көрдөххө ордук кырдукпут. Ол курдук, Алдан көмүһэ былыр-былыргыттан аатырар, Нерюнгри чоҕо кырыныыса таһыгар кытта биллэр. Саҥа чохтоох сирдэр арыл-ла тураллар, оттон тыа хаһаайыстыбатын бородуук-суйатын улахан өттүн биһиги оҥоробут. Маһы эк-спорка таһаарыытынан балай да дьарыктанан эрэбит. …ленноһы кытта ситимнээһин Президент политиката.

Биһиги сүрүн соруктутунан тыа сирин промы-улуустарга хайдах үлэҕэ киирэн иһиитин хонтуруол-лааһын, көмөнү тэрийии буолар. Уокурукка 15 ки-һилээх аппарат үлэлиэҕэ. Нерюнгрига, Аллараа Бэс-тээххэ, Дьокуускайга бэйэбит бэрэстэбиитэллэрбит баар буолуохтара. **Улуустар баһылыктарын кытта икки төгүл көрсөн үлэ-хамнас туһунан Президент**

ПРОМЫШЛЕННОҺЫ— ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН САЙДЫЫТЫГАР

кыттыылаах кэпсэтиһэн турабыт. Кэлэр кэмҥэ эко-номическай сэбиэт тэриллэн үлэтин саҕалыаҕа. Уоку-рук ыытар үлэтин дьон-сэргэ хайаан да билиэн наа-да, ол иһиттэн улуустары кытыннаран туран ха-һыат таһаарар былааннаахпыт. Улуустар тыын бо-пуруостара—сиэттэрэ бюджет. Онно биһиги оро-һобут, ону хонтуруолга тутабыт. Уруккy үтүө үгэс-тэри умнуута хааллрбакка, холобур, промышленнай улуустар улахан, кыахтаах тэрилтэлэрин кытта шеф-тээһини тэрийэн үлэлэтиэхпит,—диэн этэ Алданнаа-ҕы уокурукка Президент боломуочуйалаах бэрэсте-биитэлэ В. С. **Тихонов** уонна улуус дьаһалтатыгар ситиһиилэри баҕарда. Саҥа структура буолан буол-лаҕа боппуруос биэрилитэ кэмчи. Бастакынан тыаһы ылбыт «Саҥа олох» РИХ редактора Г. Г. Попов уруу-ку технологияттан аккаастаан саҥа технологияҕа киириинэн сибээстээн офсетнай бэчээккэ көһүүнү түргэтэтиигэ көмөнү оҥорору туруоруста. Салгыы **ЧФКСИ проректора Е. В. Пудов тутууну ыытыыга шефтээһинин тэрийэн, промышленноска үлэлир үла-**хан тэрилтэлэри сыһыарталаһыыны, Нерюнгриттан ти-мир суолу батыһа электрическай линия кэлиитин түргэтэтэрин этэ. Улуус ветераннарын сэбиэтин пред-седателэ Л. Д. Барашкова, улууска сэрии ветерана 40, хоту көһөрүллүү кыттыылаахтара 500-чэкэ киһи олорорун санатан туран, кинилэргэ олорор усулуо-буйаларын тупсарыыга матырыйаальнай көмөнү оҥоро-ру көрдөстө. **Оттон Чурапчы сэлиэнньэтин управле-ниетын начальнига М. Н. Саввина Президент идеа-тынан олохтоммут «2000 үтүө дьыала» хамсааһын бу дьылынан түмүктэммэккэ,** салгыы барыа иһиригэр, дьиэ кэргэн экономиката сайдыытыгар кредити кө-бүччү биэрэргэ, 7300 киһи нэһилиэнньэлээх улуус киинэ управлениетан олорор айдаммыттан, онон струк-тураны улаатаргa бэйэтин санаатын үлэлиэҕин. Кэрсүһүүнү түмүктүүрүгэр улуус дьаһалтатын ба-һылыга А. А. Шадрин саҥа тэриллибит уокуруг үлэ-тигэр ситиһиилэри баҕаран туран, тоҕу, көмүһү мии-нэ сытарбыт быһыытынан уокуруг оттон туһааннаах быныһманын ылан, туһунан үптээн-астаан тыа ха-һаайыстыбата сайдарыгар көмөнү тэрийэригэр сүрүн санаатын этэ.

Мантан салгыы киниилэр, нэһилиэктэргэ сылдьан баран, Таатта улууһугар бардылар.

П. ГАВРИЛЬЕВ.

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ГОСУДАРСТВЕННАЙ МУНЬЫАБЫН (Ил Түмэн) РЕСПУБЛИКА ПАЛААТАТЫН ПРЕДСЕДАТЕЛЭ, САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НАУКАЛАРЫН АКАДЕМИЯТЫН ПРЕЗИДЕНЭ В. В ФИЛИППОВ 2000 СЫЛ БАЛАҺАН ЫЫЫН 26 КҮНҮГЭР ВУОЛАН ААСПЫТ «РЕСПУБЛИКА ФЕДЕРАЦИЯ СУБЪЕКТЫН ЫЫЫТЫЛЫНАН: ФЕДЕРАТИВНАЙ СЫЫЫАННАЬЫЫЛАР ТУМУКТЭРГЭ УОННА САЙДАР КЭСКИЛЛЭРГЭ (САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ХОЛОБУРУГАР)» ДИЭН РЕСПУБЛИКАТААҺЫ НАУЧНАЙ-ПРАКТИЧЕСКАЙ КОНФЕРЕНЦИЯҺА ЭТИНТЭ.

Кун бүтүн Саха сирин государственнайын салгыы сайыннарыы суолун бааһарын бастаны уоннаттахтан уонна тиэрэн турар сорудуут. Республика иннинэ сайдыыларыгар Россия урдүгэр туох буола турбуттааннат буоларе хаайдах да сатаммат.

Оттон государственнайы сайыннарыы Саха Республикатын Конституциятыгар улаатыыларын уонна эбиилэри киллэрэннэк ыытары бэлэмнэ сыалбастах. Биллэрии Государственнай Мунньах кэрчиттэгэр ыытыллыбыт Тэрут Сокуон сорох түүнэхтэрин тутсуоллар, сайыннарыы ньымаларын туһунан улаатыыларын уонна эбиилэри киллэрэр кэмнэрэ тэбиллиэхтэр туһунаах политическай уонна общественнай күүстэр позициялэрин көрдөрүөлэр. Онна саамай сөпкөөсүгэр Конституцияны сайыннарыыга ордук прогрессивнай сыдьааннаах этиилэри түмэр уонна республика гражданнарын үгүс өттүн ситиспит сокуон бэлэмнэ ыытыы ыытар сокуон бэлэмнэ ыытыы буолуох эбит.

Биллэрии аттан субъектэрэ ыытыы тэнгэ республикабыт иистэрэлиэ, сокуону үрдүктүк тутуу, сокуоннарынна сөпкөтөрүн эйгэтэ тутуктаах буолуулун уонна кэнсиэ ыытыы тутуулуктаарга актыбыбыай позициялаах буолуохтахпыт. Он ыаллыбат туһуттаргэр Россия бүтүн олохсуйбут сиэтэ суох федеративнай тутуулуттан батыгастаах өттүгэр уйунуу-кэтэн толкуйдаабанна көмө охсор сыаа бөҕүйарыгар тиийдэр.

Сайдыылаах общества бөлөхтэрэ тыырсыны уонна дьүүлэлэһиилэриттэн олаҕуран жиэнэ дьоҥ сайдар. Ити идея Саха сирин Конституциятыгар биир сүүрүк тэрүт бөлөхтөөх кэмэ сылдьар. Государственнай тутуулга ситиспиэхтэрбитин бэлэмнээн турар, сокуону таһаарар былаас Государственнай Мунньах, улуустааҕы, кыраттааҕы мунньахтар—ис кэмэхтэрэ ситэтэ суох, туһаныллыбыт болоҥхаах ньаада. Олохтоох самуоранньыктар ревизиялаах парламентардаах кыаллыы толору туһанна сатыыр певуттар туох баар кыаллаттан уоруоммуна ситэриллэн быыстарга бэлэмнэрэ сатыыр.

Саха республикатыгар Президент иистэтиитэ кыргыбыта сөпкөөбүн олох бэйэтэ көрдөрдө. Онуоха республикабыт бастакы Президента М. Е. Николаев иистэтиитэ тоҕоостоох бэлиэтиир наада. Бу кэстүү биир сүрүн сатаммыт норуоттар дьыалдаларын ньымалаах государственнай эйгэтигэр туох бэйэтэлээх сирэйдээх көрдөрөр кыах баар буолбута буолар. Ис-тас политиканы ыытарга республика саамай үрдүкү дуоһуоластаах таҥнарыллыбыта туох эмиэ ордоох уонна.

Биллэрии республика Президента сорох бодоруспуйаларын уонна үчэтэн хаҥыскаларын чуолкайдыыр наада буолла. Быыстан арааҥ салаалара эйгэлэрэ тахтык, хаардарыта сибэстэстэтик үлэлэһиилэрин сопоох таҥынна таһаарарга бэлэм турар. Президентэ Государственнай Мунньах ыытыыр сокуоннарыгар ыытыы боттугар болоҥуйчуйаны бэлэмнэ улахан хоҥнуох буоларе сиэрбэҥэ суох. Саамай үрдүкү дуоһуоластаах кыах республика Президента уонна министэрдэр Кабинеттарын Председателин хуоҥкастарын дьаҥуоҥаһыннэрэн таһаарыы Российскай Федерация сорох суоттаах ыытыы Республикатын ыытыы бастаны бэлэмнэ. Конституционнай Правительствоны ыытыы ньымаларын ыытыы Председателэ болоҥуоҕардыы олохтоох ыытыы. Бу ньымаларын уонна республика сиэрэ-ньаалаах ордук таһаарыылаах буолуоҕуттан быыстар.

Сиэрэлиэх уонна сокуону түүнүктэхтэн хардарыта сибэстэстэн уонна. Правительствоны ыытыы сыыннарыыны ыытыы бастыгынан сиэрэ-ньаалаах чуолкайдыы. Бу ньымы түүнүгэ Саха Республикатын Правительствоны Конституционнай-сокуоннаах хаҥыы.

Өссө биир түүнэн сорук—улуус уонна республиканаҕы суоттаах хуораттар ыытыыларын быыбардыыр обтэр ньымыр түүнэн бэлэм ыытыы. Бу ньымы ыытыы быыбардыыр обтэр ньымыр ыытыы суоттаах хуораттар ыытыы. Бу ньымы ыытыы ньымаҕа ордук бырыстаах. Он эрэрэ ыытыы институтунан быыстар-быстар ыытыы. Арааҥ ыытыы кордоос кэмэ улуустар уонна хуораттар ыытыы быыбардыыр обтэр ньымыр ыытыы ыытыы буоллахтыгына ньымыр ыытыы ыытыы. Онуоха Российскай Федерация субъектарын саамай үрдүкү ыытыы дьоҥун уонна муниципальнай ыытыы бөлөхтөрүн бөлөхтөөн ыытыы ыытыы. Онуоха ыытыы механизмнэр федеральнай ыытыы ньымалар тэбиллэстэх.

Атын тирэх турар бөлөхтөрүнэн олохтоох ыытыы гражданскай обществоны ыытыы ыытыы ыытыы буолар. Аны дьоҥу үрдүнэн көрдөхпө, олохтоох ыытыы-ньаалаах уонна ыытыы ыытыы ыытыы ыытыы. Республикаҕа олохтоох ыытыы ситиспиэхтэх атаар турууга уонна сайдыыта социальнай-экономическай ньымыстан ыытыы уонна таһаарыылаах үлэлэр экономическай тарааҥ биир ыытыыбыйатыттан буолуон сөп. Ол аҕыс, чиэскинэлэр көрдөрүлэриттэн, Россияҕа олохтоох сайдыыларын ньымыстарын ыытыы сочиого сөпкө ыытыы. Ити бэрэстэ ыытыы ыытыы проблемаларын быыбардыыр тэтэллаах ньымыстан уонна биир ыытыы ыытыбыйаны нахаанньыгы ыытыы ыытыы ньымыстан ньымыстар ньымыстар ньымыстар ньымыстар.

Республика тирэх сокуонун—Конституциятын ньымыстан, ньымыстар бөлөхтөн бөлөхтөн ньымыстар ньымыстар ньымыстар ньымыстар

СИРДЭЭҕИ СУЛУҺУН БУ...ЛАН...

Мин кинэни ардаҕоҕутан билэбин. Виктор Николаевич Петров сүүрбэ үс сыл устата хаҥас да өкрө хаалбарыйбакка, атын сиргэ бараахха сөптөах түгэнэ да баалыра, тэпсиэ бордуттан, тэлэн ылбыт кинэни собулуччуттан итэ уҥа этэ ааҕарбыт кэмнэт уттастыгар тэрэбүт дойдутугар үлэлээн-хамсаан баллаҕа, оҥоо да үлэлээ турдаҕа.

Бишиктэр Бөтүрүөп кыра ордоҕоттон уруйдуурун олус собулуччу, өстүө олоҕун аргыы, анталлар ыраастубута. Кини эчолорго саҥа ааллан эрэр Аллараа орто оскуолатын иккис классын ротаҕа бүтэрэн, тутэ, оҕуруу ыоҕутуттан ыалар кэрдэтэ. Пединститутта педагогическай училищеҕа киирбитэ эрдэҕэ, саҥа үөрүнэн ыйын Советскай Армия кэмэлгэр сулуччалыы, атык кэбиит тоҕоро бөрбөйдэ. Сулуччатын кэнниттэн училищетыгар хойутаан хаалан, Кинэнэҕэ бай историялаах профессиональнай-техническай училищеҕа газо-электросварщик идэтин ылаа биир сыл Мыйдаарыйыгар Ленин аатынан колхозка слесарщиктаан үлэлиэр. Бүгүнэ мойоччуҥнаах ыалыбаккы, кини 1971 с. хаттаан туттарсан эмиэ Кинэнэҕэ пединститутуттан кэлэн 1977 с. ситэбиллэлэтин бүтэрэн. Аллараа орто оскуолатыгар уруһуй, черчение, үлэ учуутала үлэтин саҕалаабыта.

Уҥаан сылдьан, сүрүннүөн собулаан, лаппаҥнан Нам кыбыы Катаны кытта олоҕун холбуур, бөҕөн Нам улууһа кинэхэ дьылҕа-хаан ыйыытынан иккис торобут дойдутуттан буолбута. Оҕолоро иккиэн, ыраах сыҥнаах табаа кэрит, оскуола саалаҕа үс сыл үлэлэбит учуутала интернат сабыдиссэйинэн анаабыта. Оччоҕуна Одулуунтан, Мырылаттан уолаттар кэлэн, үөрүнэ да оҕо дьиэтэ итэ поэтэрэ таҥа эбэх эҥ. Маатаннар, ыстэриэкэ оҕолорунан ыалаах ахталлар. Сорох-сорох бут жиноврин на чахчылара баар суох. Директор үөрдүйэн, биилэрэ учуутал да тэриэкэ үлэлэ предметтэриэр хас сыҥнаах бөлөхтүннэн үлэлиэ. Үрдүк таҥалыгаахтык ыалуулуустаҕы сонуннаах бөлөхтүннэн сиэнэтэ-тыгыйыбаттара. Маанэ Үөрэх министерствотын, хойутуун туоҕ-ҕын сылдьан Бөтүрүөп грамотэрэбут улуу-туруктарын эбэн ааҕыс. 1995 с. ыалларын, х тыгыйбат, үүнэр кэлүүкэлэ бөлөхтүннэн ара-уйа, эстэриэтэр-хаанныыллар ыгыр ыалы уталыыр ыырдыык да, таҥнарыыллаах улэтыгар суйиэ-ойуурдаах туйгунуо эмиэ ыалаах ааттаах «Кубаллаах» комэрэ ыарыыларын дарегдаатыгар олохтоох ыалларгынан сайдыы-оскуола кэпсэтэ-чыпсыта бөлөх, бастыгэ уруу учуутаалар программа оҥоһуулуунан, ыалыы тарыларгынан утуннаахтык дьарыктаммыттар. «Бүтүүн орто үөрэхтэҕинэн уруһуйа хонуктарга салгыы үөрэтиэ, улууска черчение 9-с сыллаах программаларын чочуйан оҥорбута, ыыр сурук боппуруоҕуттан эр дьон учуутал ааҕ сирэйдэх бирдэ мэдэйэлэнэбит суох. Оҕо ааҕа уонна оҕолору таптыыр бардыттан

Кинэнэ, үөлүнэ да оҕо ааҕа дьиэнэ итэ поэтэрэ таҥа эбэх эҥ. Маатаннар, ыстэриэкэ оҕолорунан ыалаах ахталлар. Сорох-сорох бут жиноврин на чахчылара баар суох. Директор үөрдүйэн, биилэрэ учуутал да тэриэкэ үлэлэ предметтэриэр хас сыҥнаах бөлөхтүннэн үлэлиэ. Үрдүк таҥалыгаахтык ыалуулуустаҕы сонуннаах бөлөхтүннэн сиэнэтэ-тыгыйыбаттара. Маанэ Үөрэх министерствотын, хойутуун туоҕ-ҕын сылдьан Бөтүрүөп грамотэрэбут улуу-туруктарын эбэн ааҕыс. 1995 с. ыалларын, х тыгыйбат, үүнэр кэлүүкэлэ бөлөхтүннэн ара-уйа, эстэриэтэр-хаанныыллар ыгыр ыалы уталыыр ыырдыык да, таҥнарыыллаах улэтыгар суйиэ-ойуурдаах туйгунуо эмиэ ыалаах ааттаах «Кубаллаах» комэрэ ыарыыларын дарегдаатыгар олохтоох ыалларгынан сайдыы-оскуола кэпсэтэ-чыпсыта бөлөх, бастыгэ уруу учуутаалар программа оҥоһуулуунан, ыалыы тарыларгынан утуннаахтык дьарыктаммыттар. «Бүтүүн орто үөрэхтэҕинэн уруһуйа хонуктарга салгыы үөрэтиэ, улууска черчение 9-с сыллаах программаларын чочуйан оҥорбута, ыыр сурук боппуруоҕуттан эр дьон учуутал ааҕ сирэйдэх бирдэ мэдэйэлэнэбит суох. Оҕо ааҕа уонна оҕолору таптыыр бардыттан

Оскуолаттан оҕолору ыытан кэрдэк бөлөхтүннэн ыытыы ыытыы ыытыы

ПОСТНИКОВ Константин Сергеевич

Бу дьыл алтынньы ый 21 күнүгэр Чурапчы улууһугар, республикаҕа спорт уонна физкультура сайдыыларыгар сүҥкэн кылааты киллэрбит РСФСР норуотун үөрэҕириитин туйгуна, СР үтүөлээх тренерэ, Россия физическэй культураҕа үтүөлээх үлэһитэ, Д. П. Коркин музей-дьиэтин директора ПОСТНИКОВ К. С. уһун ыарахан ыарыыттан 68 сааһыгар өлөн туората.

Константин Сергеевич 1932 с. от ыйын 19 күнүгэр Чурапчы сэлиэнньэтигэр колхозтаах кэргэнигэр төрөөбүтэ.

1940—1942 сс. Чурапчы сэттэ кылаастаах оскуолатыгар, 1943—1947 сс. Дьокуускай куорат 1 №-дээх оскуолатыгар үөрэммитэ, ...н кэлииттэн Чурапчытааҕы педучилищеҕа ...үөрэн ...киирбитэ. 1952 с. училищены ситиһиилээхтик ...Верхоянскай оройуонун Адыаччы сэттэ...таах оскуолатыгар учууталлаабыта.

...Константин Сергеевич салайар үлэҕэ талааннаах ...ыдааҕы райкомун 1955—1956 сс. ЫБСЛКС Вер... комсомол обкомун иккис секретарынан, 1956—...комсомол Чурапчытааҕы райкомун инструктордарынан, 1957—19..., 1961—1962 сс. иккис секретарынан ...ьэһэ колхозка Чурапчы оройуонун «Партия ...» ...бита партком секретарынан талыыллыбыта ...тыынан үүнэр

Константин Сергеевич педагог... сүҥкэн: 1962 олуохтаах ...ньиттэ киллэрбит ...лаҕа интэрэч—1968 сс. Чурапчытааҕы интерн... директорынан, 1968—1977 сс. спортивнай ...директорынан, 1977—1984 сс. интернат-оску... Чурапчытааҕы үлэлээбитэ. Бу үлэлээбит сылларыгар ... тустууга спортивнай интернат-оскуолаттан ... Д. П. Пинигин, олимпийскай чемпионнар Р. М. Дмит... ...х аан дойду чемпионнара, призердара иитиллэн ...быттара. Киин үгүс сыратын спортсменнар ...ь бырһытынан сайдыыларыгар уурбута. Констан... Сергеевич салайар оскуолата көҥүл тустууга хат...нат—уникальнай оскуолаҕа ааттаммыта. 1975 ... Константин Сергеевич кэтэхтэн үөрэнэн СГУ истори... филологическай факультетын бүтэрбитэ. Сатабыллаах салайааччы, иҥэрбиллээх директор интернат-... материальнай-техническэй базата сайдарыгар, ...тоттар үөрэтэр-иитэр таһымнара үрдүүрүгэр, үөрэх ... ньымаларын киллэриигэ, үөрэтии хаачыстыбатын улсарыыга күүскэ үлэлээбитэ.

1987 сыллаахха, тоһо даҕаны бочуоттаах сынньалаҥҥа олордор, Д.П. Коркин үтүө аатын үйэтитэр, киин үлэтин опытын тарҕатар сыалтан музей-дьиэни тэрийэн, директор быһыытынан үгүс утумнаах үлэни ыытыыта. Д.П. Коркин үлэтин, олоҕун, республиканскай интернат-оскуола уонна көҥүл тустуу тустарынан хас даҕаны кинигэлэр автордара.

Константин Сергеевич бэйэтин олоҕун барытын төрөөбүт улууһун сайдыытыгар анаата. Пропагандист, агитатор быһыытынан улуус общественнай олоҕор актыыбынайдык кыттара, үөрэхтээһин, спорт туһунан хабах ыстатыйалары бэчээккэ таһаартарда.

Үгүс сыллаах үтүө суобастаах үлэтин иһин «Килбиэннээх үлэтин иһин. В.И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын туолуутун бэлиэтээн» медалынан, Саха АССР, партия, комсомол обкомнарын, Үөрэх министерствотын Бочуоттаах грамоталарынан наҕараадаламмыта. Кинээхэ республикаҕа спорду, үөрэхтээһини сайыннаррыыга киллэрбит кылаатын иһин «Россия физическэй культураҕа үтүөлээх үлэһитэ», «Саха Республикатын үтүөлээх тренерэ» ааттар иҥэриллибиттэрэ, «РСФСР норуотун үөрэҕириитин туйгуна» знагынан наҕарaадаламмыта.

К.С. Постников төрөөбүт дойдутугар бэриниилээҕэ, үлэҕэ дьулууруа, киһи быһыытынан үтүө хаачыстыбалара, олорон ааспыт олоҕун дьоһун холобура билиҥҥи өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьи тыыннаах буолуоҕа.

Чурапчы улууһун дьаһалтата.
Чурапчытааҕы физическэй культура уонна спорт институтун ректората.
Чурапчытааҕы республиканскай интернат-оскуола администрацията.

Тапталлаах кэргэммит, аҕабыт, эһэбит, Россия физическэй культуратын үтүөлээх үлэһитэ, РСФСР норуотун үөрэҕириитин туйгуна, СР үтүөлээх тренерэ, Чурапчы улууһун бочуоттаах гражданина, Д. П. Коркин музей-дьиэтин директора

ПОСТНИКОВ Константин Сергеевич

алтынньы 21 күнүгэр 68 сааһыгар ыарахан ыарыыттан өлөн туораабытын, дириҥник курутуйан туран, бары чугас доҕотторугар, биһигэ үөскээбит үөлээннээхтэригэр, үөрэппит оҕолоругар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, күтүөтэ, кийииттэрэ, сиэннэрэ.

Кутурҕаммытын тэҥҥэ үллэстибит:

—Кэргэнигэр Оксана Иосифовнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, бары аймахтарыгар Чурапчытааҕы физическэй культура уонна спорт институтун ректората, коллектива, Д. П. Коркин аатынан республиканскай спортивнай интернат-оскуола коллектива, холбоһуктаах профкомнара, биирги үлэлээбит коллегалара, кырдьаҕастар сэбиэттэрэ, институт, оскуола филиалын тренердэрэ, улуус дьаһалтатын спорка отдела, Хатылыттан, Чурапчыттан В. П., Е. В., С. С., П. В. Пудовтар дьиэ кэргэттэрэ.

—Күндү бырааттара, убайдара, таайдара *Постников Константин Сергеевич* өлөн туораабытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, кийииттэригэр, күтүөттэригэр, сиэннэригэр эдьиийэ *Кулаковская М. С.*, убайа *Постников Д. С.*, аймахтара *Дьокуускайтан Яковлевтар*, Брыгадовтар, *Онуфриевтар*, *Кривошапкиннар*, *Борисовтар*, *Порядиннар*, *Местниковтар*, *Покровскайтан Кулаковскайдар*, *Чурапчыттан Борисовтар*, *Новгородовтар*, *Постниковтар*, *Кривошапкиннар*, *Амматтан Федоровтар*.

—Постников Константин Сергеевич өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр Чурапчы сэлиэнньэтин управлениета.

—Кэргэнигэр Оксана Иосифовнаҕа, оҕолоругар Хатылы нэһилиэгин дьаһалтата.

—Убайыгар Дмитрий Сергеевичка, кэргэнигэр Оксана Иосифовнаҕа, оҕолоругар, сиэнниригэр, бары аймахтарыгар улуустааҕы үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун комитета, Чурапчы 1 сүһүөх оскуолатын коллектива, Р. М. Саввин.

—Кыыһыгар, оскуола иуучча тылын учууталыгар Дьячковская Людмила Константиновнаҕа, балтыгар, оскуола математикаҕа учууталагар Новгородова Татьяна Дмитриевнаҕа Чурапчы орто оскуолатын коллектива.

Тапталлаах кэргэним, аҕабыт, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтооҕо

АНТИПИН Анатолий Афанасьевич

алтынньы 18 күнүгэр соһумардык өлбүтүн, дириҥник курутуйан туран, аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, уола, кыргыттара.

Кутурҕаммытын тэҥҥэ үллэстибит:

—Бырааттара, убайдара Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык күн сириттэн барбытынан сангастарыгар, кийииттэригэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар Дашаҕа, Афоняҕа, Людаҕа убайа Антипиннар уонна кииннар оҕолоро, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

—Одьулуун нэһилиэгиттэн төрүттээх, улуустааҕы электросеть үлэһитэ Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар Одьулуун нэһилиэгин дьаһалтата.

—Тапталлаах аҕалара Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар «Энергосбыт» Чурапчытааҕы учаастага.

—Биирги үлэлиир табаарыстара, күндү доҕордоро, «Якутскэнерго» ветеран-энергетигэ Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар, аймах-билэ дьонугар РЭС администрацията, профкома.

—Антипин Анатолий Афанасьевич өлбүтүнэн кэргэнигэр, «Мичил» уһуйаан медсестратыгар Антипина Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар, РЭС коллективыгар Чурапчы сэлиэнньэтин управлениета, «Мичил» уһуйаан коллектива.

—Күндү убайа Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн «Росгосстрах-Аргыс» НСК Чурапчытааҕы филиалын директорыгар Дьячева Антонина Аркадьевнаҕа «Росгосстрах-Аргыс» Чурапчытааҕы филиала.

—Тапталлаах таайа Антипин Анатолий Афанасьевич хомолтолоохтук өлбүтүнэн бэйэлэрин специалистарыгар Петрова Саргылана Ивановнаҕа улуустааҕы пенсионнай управление коллектива.

—Кэргэнигэр, ор сылларга акушеркаанан үлэлээбит Любовь Васильевна Антипинаҕа, балтыгар балыыһа үлэһитэ Анна Аркадьевнаҕа улуустааҕы киин балыыһа администрацията, профкома, дьахтар уонна оҕо консультацияларын, акушерскай отделение коллективтара.

—Күндү аҕалара Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар Дашаҕа, Афоняҕа, Людаҕа Чурапчытааҕы гимназия уонна колледжа коллективтара.

—Күндү убайа Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн «Росгосстрах-Аргыс» Чурапчытааҕы филиалын директорыгар Дьячаева Антонина Аркадьевнаҕа улуустааҕы дьарыктаах буолуу киинин коллектива.

—Таптыыр кэргэнэ Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн Чурапчы сэлиэнньэтиниэҕи «Мичил» уһуйаан медсестратыгар Антипина Любовь Васильевнаҕа улуустааҕы үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун комитета.

—Сиэнэрэ, убайдара Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар Дашаҕа, Афоняҕа, Людаҕа бары Сибиряковтар, Пинигиннар, Лаврентьевтар, Поповтар, Ивановтар.

—Ыаллара, доҕордоро Анатолий Афанасьевич олохтон туораабытынан кэргэнигэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар Дашаҕа, Афоняҕа, Людаҕа Чурапчы сэлиэнньэтин Восточнай уонна Ручейнай уулуссалар олохтоохторо.

—Тапталлаах таайа Антипин Анатолий Афанасьевич соһумардык өлбүтүнэн күндү дьүөгэбэригэр Петрова Саргылана Ивановнаҕа Антонина, Наташа, Ася, Саргы, Оксана, Наташа, Марина, Даша.

—Күндү аҕата Анатолий Афанасьевич өлбүтүнэн уолугар Антипин Афанасийга Нерюнгритааҕы техническэй институт Чурапчытааҕы колледжыгар бииргэ курска үөрэнэр табаарыстара.

—Кыыһыгар Людаҕа Чурапчы орто оскуолатын VIII «в» кылааһын үөрэнээччилэрэ, киниэр төрөппүттэрэ, кылаас салайааччыта Монастырева Г. С.

—Күндү доҕордоро Антипин Анатолий Афанасьевич кинилэр кэккэлэриттэн хомолтолоохтук туораабытынан кийииттэригэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар Дашаҕа, Афоняҕа, Людаҕа, бары аймахтарыгар оскуолаҕа биирги үөрэммит табаарыстара.

—Кыыһыгар Дашаҕа Чурапчытааҕы гимназия 1996 сыллааҕы выпускниктара уонна кинилэр төрөппүттэрэ.

—Ытыктабыр дьиэ кэргэн аҕа баһылыга Антипин Анатолий Афанасьевич өлбүтүнэн кэргэнигэр Любовь Васильевнаҕа, оҕолоругар Дашаҕа, Афоняҕа, Людаҕа, ыар сүтүктэрин үллэстэн, уһун кэмҥэ биирги олорбут ыкса ыаллара Аманатов Е. П. оҕолоро Дьокуускайтан, Амматтан Аманатовтар, Туриннар, Бандеровтар, Чурапчыттан Аманатовтар, Поповтар дьиэ кэргэттэрэ, Мария Петровна.

Редактор Г. Г. ПОПОВ

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 дом. ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 41-333, отделы — 41-263.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Правительство Республики (Саха Якутия). Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54907

Чурапчинская улусная типография. Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат».

ЗАКАЗ № 122. Подписано в печать 24. 10. 2000 г. **Тираж 1965**

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэһэр буолбатах. Суруйка ыйыллар чахчылар кирдьиктээхтэригэр эппиэтэтийэ кинэр эрэ бэйэтэ сүгэр.